

אדם קיי "זה הולך לכאוב"

אדם קיי "זה הולך לכאוב", הוצאת הכורסא ומודן הוצאה לאור – 2019, 247 עמ'

אדם קיי הוא רופא שהפך להיות קומיקאי, תסריטאי וסטנדאפיסט (הוריו לא סולחים לו על כך עד היום הזה). ספרו מתאר את חייו כסטאז'ר וכמתמחה במערכת הבריאות האנגלית עד שהחליט לנטוש את המקצוע כליל. זאת עשה אחרי לא פחות משְׁתֵּים-עָשָׂר שנים בתחום, שש שנות לימוד ועוד שש שנת התמחות כמיילד וגניקולוג.

זה איננו ספר קלאסי עם תחילה אמצע וסוף. למעשה, זהו מעין יומן המתאר אפיזודות שונות מימיו כרופא, החל באוגוסט 2004, ועד לדצמבר 2010. מאות האירועים המתוארים בספר מצחיקים עד כאב. לפעמים הם סתם מצחיקים (יש מבזק חדשות גדול. "אוי שיט" אני קורא. "מייקל ג'קסון מת!" אחת האחיות נאנחת וקמה. "איזו מיטה?!"). אבל הם כוללים את הצורך להתמודד עם מטופלים גזעניים (תביאו לי רופא אמיתי!!), חפצים משונים שנדחפו למקום שאינם צריכים להיות בו (נקבי גוף), יולדות עם דרישות הזויות (להדליק נרות ריחניים ליד בלוני חמצן), בני זוג הרבים ביניהם תוך כדי הלידה ממש ("אני לא רציתי את הילד הזה!!" צועק האבא ובורח מחדר הלידה). ואלו המקרים הפשוטים יותר. הבעיה היא שמעבר לצחוק, האירועים גם עצובים עד בכי. הספר

מצחיק עד שהקוראים נזכרים שאנשים מאבדים את יקיריהם, איברים נחתכים, תינוקות נולדים מתים, ועוד כהנה וכהנה.

קיי מתאר את החיים הלא פשוטים של מתמחה בבית החולים האנגלי, את שעות העבודה הארוכות והבלתי אפשריות, את הדילמה הנוראה בין לעבוד את השעות הנדרשות ולהשלים עם מות החולים, או להישאר ככל שיידרש עד צאת הנשמה (אין למעשה דילמה, כולם נשארים). המערכת עצמה רחוקה מלהיות תומכת. איש איננו תומך ברופאים הצעירים (אחוז ההתאבדויות בין הרופאות הוא פי שניים וחצי מהאחוז באוכלוסייה הכללית). אף אחד לא לוקח ברצינות את החוקים המתייחסים לשעות העבודה והמנוחה (אלו מתייחסים אך ורק לצוות המינהלי). אין כמובן כל מערך עזר פסיכולוגי (ואפילו סתם מילה טובה). חלק מהרופאים הבכירים מנצלים את הזוטרים ללא בושה (ומשתדלים לשהות ככל האפשר במרפאות הפרטיות והיקרות שלהם). באשר לשכרם של הרופאים הרי זה נמצא אי שם מתחת לשכרו של נהג קטר מתחיל, שלא לדבר על שלל המקצועות הרווחיים יותר. מצד שני, ממילא אין להם זמן ויכולת לבלות או להוציא כסף כך שיצא הפסדו בשכרו.

קיי מתאר את החיים הלא פשוטים של מתמחה בבית החולים האנגלי, את שעות העבודה הארוכות והבלתי אפשריות, את הדילמה הנוראה בין לעבוד את השעות הנדרשות ולהשלים עם מות החולים, או להישאר ככל שיידרש עד צאת הנשמה.

הוא לא מסתיר את ההשלכות השליליות על חיי החברה והמשפחה של הרופאים ("השעות הן לא הבעיה היחידה. בדרך כלל פשוט לא כיף להיות איתך כשאתה בא הביתה"). לטענתו של קיי, רוב מערכות היחסים של רופאים מתפרקות אחרי שנה בערך. כמובן, נשאלת השאלה מאליה. אם זה לא נעים, קשה, לא מתגמל, וגם מכוער ומלוכלך לעתים (תוצרי חדר לידה אינם נעימים בלשון המעטה), למה כל כך הרבה ממשיכים? וגם לכך יש לקיי תשובה.

"זאת זכות למלא תפקיד חשוב כל כך בחייהם של אנשים. נכון שבמקרים רבים אתה מגיע הביתה באיחור של שעה, אבל זה קורה כי מנעת מאמא טרייה לדמם למוות..."

אולי קבלת ארבעים מטופלות במרפאת טרום-לידה שאמורות להיות בה עשרים, אבל אלה ארבעים מטופלות שסומכות עליך ויודעת שתדאג לבריאות התינוקות שלהן... גם אם אתה מקלל את העבודה ואת השעות הארוכות, ואפילו אם אתה נושא איתך תמיד בקבוקון רעל למקרה שיזדמן לך לפגוש את שר הבריאות - למרות כל אלה, ברמה האישית באמת איכפת לך מכל המטופלות שלך".

וכפי שאמר ד"ר קיי לנערים בתיכון שביקשו לדעת האם כדאי ללמוד רפואה.

"השעות נוראות, השכר נורא, התנאים נוראים; אתם לא תקבלו הערכה, לא תקבלו תמיכה, לא תקבלו כבוד ולעתים תכופות תישקף לכם סכנה גופנית. אבל זאת העבודה הכי טובה בעולם... אין כמו הידיעה שהצלת חיים. ובדרך כלל זה אפילו לא זה; די לדעת שהשפעת לטובה על חייו של מטופל. אתה חוזר הביתה עם אנרגיה שקשה לתאר - למרות העייפות, למרות השעה המאוחרת, למרות הדם על הבגדים - ומרגיש שיש לך תפקיד מועיל בעולם".

ולמרות כל אלה, החליט קיי בסופו של דבר לפרוש מעולם הרפואה לחלוטין, מסיבות שיוסברו בסוף הספר. לא כולם היו פורשים מסיבות אלו, למעשה כמעט ולא פורשים מסיבות אלו, אך הוא פרש. נראה שהמערכת הרפואית באנגליה הפסידה רופא מוכשר אך הרוויחה מליץ יושר אגדי. ספרו של קיי עשה למען רופאי אנגליה יותר מאשר אינספור משרדי יחסי ציבור יכלו ויכולים לעשות.

יש לשבח את ההסברים המופיעים בספר. כל פעם כשקיי מתייחס לפרוצדורה רפואית או מונח רפואי, הוא טורח להסבירו בהערות שוליים מאירת עיניים שמבהירה גם להדיוטות רפואיים, במה דברים אמורים. בדרך אגב זו, לומדים הקוראים לא מעט עניינים רפואיים. התרגום לעברית הצליח גם הוא לשמר את הרעננות המילולית יחד עם דיוק ענייני.

ספרו של קיי עשה למען רופאי אנגליה יותר מאשר אינספור משרדי יחסי ציבור יכלו ויכולים לעשות.

ואי אפשר להתעלם מההשוואה לישראל. גם בישראל כמו גם באנגליה הרפואה היא בעיקרה ציבורית עם אפשרות לרפואה פרטית. פה ושם הרופאים הזוטרים הם כנראה הנושאים בעיקר העומס. הבעיות נשמעות דומות להפליא אם לא זהות. זו לא נחמה שבלונדון הרפואה לא טובה יותר. לתשומת לב כל מקבלי ההחלטות.

ד"ר אדם קיי הוא בן למשפחה יהודית אנגליה שלמד רפואה מהסיבות המקובלות במשפחות מעין אלו. אביו רופא, אחיו הגדול רופא, ואחותו הקטנה רופאה. אבל הוא מספר בגאווה שיש לו אח מרדן שבניגוד לו עמד בגבורה בלחצים המשפחתיים הקשים, ולמד דווקא משפטים!

מומלץ לכל מי שרוצה לקבל מבט מרענן (וקצת מדכא) על המערכת הרפואית ועבודת הרופאים, וזאת תוך צחוק גדול ובלתי ניתן לשליטה.

הערות תתקבלנה בברכה - avi3333@gmail.com